

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี กรณีศึกษาเฉพาะองค์การบริหารส่วนตำบลมะตูม อำเภอพรหมพิราม จังหวัดพิษณุโลกครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ที่ใช้แนวคิดทฤษฎีและผลงานที่เกี่ยวข้องมาเป็นกรอบของการศึกษา โดยดำเนินการตามระเบียบวิธี ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลมะตูม อำเภอพรหมพิราม จังหวัดพิษณุโลก จำนวน 4,015 คน แยกเป็นชาย 1,918 คน หญิง 2,097 คน

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตตำบลองค์การบริหารส่วนตำบลมะตูม อำเภอพรหมพิราม จังหวัดพิษณุโลก จำนวน 400 คน ซึ่งขนาดของกลุ่มตัวอย่างได้จากการคำนวณโดยอาศัยสูตรการคำนวณจำนวนตัวอย่างที่เสนอของ ทาโร ยามาเน (ยูทซ์ ไกยวรรณ, 2548 : 80) คือ

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

เมื่อ n คือ จำนวนตัวอย่าง

N คือ จำนวนประชากร

e คือ ค่าความคลาดเคลื่อนที่ยอมให้
ซึ่งมีค่าเท่ากับ 0.05

ขั้นตอนการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย โดยใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Sampling) โดยครอบคลุมพื้นที่ที่ศึกษาทั้ง 6 หมู่บ้านและกำหนดจำนวนตัวอย่าง โดยสามารถแทนค่าตามสูตรการคำนวณของ ทาโร ยามาเน ได้ดังนี้

$$\begin{aligned} n &= \frac{N}{1 + Ne^2} \\ n &= \frac{4,015}{1 + 4,015(0.05)^2} \\ &= \frac{4,015}{11.04} \\ &= 364 \end{aligned}$$

กลุ่มตัวอย่างที่คำนวณได้ มีจำนวน 364 คน แต่เพื่อความสะดวกในการเก็บข้อมูล ผู้ศึกษาจึงได้ทำการเก็บข้อมูลกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 400 คน ซึ่งสามารถทำการแบ่งสัดส่วนของกลุ่มตัวอย่างในแต่ละหมู่บ้าน โดยใช้สูตร ดังนี้

$$\text{กลุ่มตัวอย่างแต่ละหมู่บ้าน} = \frac{\text{ประชากรในแต่ละหมู่บ้าน} \times \text{จำนวนกลุ่มตัวอย่าง}}{\text{ประชากรทั้งหมด}}$$

จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ดังแสดงในตาราง 1

ตาราง 1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ตำบลมะตูม อำเภอพรหมพิราม จังหวัดพิษณุโลก

หมู่บ้าน	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
บ้านมะตูม หมู่ที่ 1	637	63
บ้านท่าไชย หมู่ที่ 2	568	57
บ้านไผ่ขอน้ำ หมู่ที่ 3	1,039	104
บ้านไผ่ขอน้ำ หมู่ที่ 4	788	79
บ้านวังปลาตุก หมู่ที่ 5	572	57
บ้านแหลมลาด หมู่ที่ 6	411	40
รวม	4,015	400

ที่มา องค์การบริหารส่วนตำบลมะตูม, 2557

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถาม เพื่อวัดระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน และปัจจัยที่สัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลมะตูม อำเภอพรหมพิราม จังหวัดพิษณุโลก ซึ่งผู้ศึกษาได้ค้นคว้าและสร้างขึ้นจากแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง โดยยึดวัตถุประสงค์และขอบเขตของเนื้อหาในการศึกษาเป็นหลัก เพื่อเป็นข้อมูลในการสร้างแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 3 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งประกอบด้วย เพศ อายุ สถานภาพ อาชีพ การศึกษา รายได้ ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน สถานภาพในชุมชนเป็นแบบสอบถามชนิดกำหนดคำตอบให้เลือก

ตอนที่ 2 ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลมะตูม อำเภอพรหมพิราม จังหวัดพิษณุโลก เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (ชานินทร์ ศิลป์จารุ, 2548 : 76) คือ

เห็นด้วยมากที่สุด	ให้ระดับคะแนน 5
เห็นด้วยมาก	ให้ระดับคะแนน 4
เห็นด้วยปานกลาง	ให้ระดับคะแนน 3
เห็นด้วยน้อย	ให้ระดับคะแนน 2
เห็นด้วยน้อยที่สุด	ให้ระดับคะแนน 1

โดยมีค่าการแปลความหมายดังนี้ (ชานินทร์ ศิลป์จารุ, 2548 : 76)

ค่าเฉลี่ย 4.50 – 5.00	หมายถึง เห็นด้วยมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 3.50 – 4.49	หมายถึง เห็นด้วยมาก
ค่าเฉลี่ย 2.50 – 3.49	หมายถึง เห็นด้วยปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.50 – 2.49	หมายถึง เห็นด้วยน้อย
ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.49	หมายถึง เห็นด้วยน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลมะตูม อำเภอพรหมพิราม จังหวัดพิษณุโลก เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า แยกออกเป็น 5 ระดับ (ชานินทร์ ศิลป์จารุ, 2548 : 76) คือ

การมีส่วนร่วมมากที่สุด	ให้ระดับคะแนน 5
การมีส่วนร่วมมาก	ให้ระดับคะแนน 4
การมีส่วนร่วมปานกลาง	ให้ระดับคะแนน 3
การมีส่วนร่วมน้อย	ให้ระดับคะแนน 2
การมีส่วนร่วมน้อยที่สุด	ให้ระดับคะแนน 1

โดยมีค่าการแปลความหมายดังนี้(ชานินทร์ ศิลป์จารุ, 2548 : 76)

ค่าเฉลี่ย 4.50 – 5.00	หมายถึง การมีส่วนร่วมมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 3.50 – 4.49	หมายถึง การมีส่วนร่วมมาก
ค่าเฉลี่ย 2.50 – 3.49	หมายถึง การมีส่วนร่วมปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.50 – 2.49	หมายถึง การมีส่วนร่วมน้อย
ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.49	หมายถึง การมีส่วนร่วมน้อยที่สุด

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือและหาคุณภาพของเครื่องมือ

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มีลำดับขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือดังต่อไปนี้

1. ศึกษาจากเอกสาร แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดข้อคำถามในแบบสอบถาม

2. กำหนดโครงสร้างแบบสอบถาม โดยขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษา แล้วนำมาแก้ไขปรับปรุง เพื่อสร้างแบบสอบถาม

3. ดำเนินการร่างแบบสอบถามปัจจัยที่มีความสัมพันธ์และระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบล โดยนำประเด็นที่ได้ศึกษามาจัดเป็นหมวดหมู่ให้สอดคล้องกับแนวคิด

4. นำร่างแบบสอบถามเสนออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมชัดเจนของเนื้อหาที่ใช้ พร้อมขอคำแนะนำ แก้ไขปรับปรุงข้อบกพร่อง

5. นำร่างแบบสอบถามที่แก้ไขปรับปรุงแล้ว เสนอให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน เพื่อพิจารณาค่า ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ความถูกต้องและความสมบูรณ์ของข้อคำถาม ซึ่งผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่านประกอบด้วย

5.1 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พัฒนพันธ์ เขตต์กัน อาจารย์ผู้สอนระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

5.2 ดร.จิรัฐ สันติวงษ์สกุล อาจารย์ผู้สอนระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

5.3 ดร.โชติ บตรีรัฐ อาจารย์ผู้สอนระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

6. นำร่างแบบสอบถามมาคำนวณค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญโดยมาวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index Objective Congruence : IOC) ของข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ โดยคัดเลือกคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ระดับ 0.5 ขึ้นไป พร้อมทั้งปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ ได้ค่า IOC = .97

7. นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปทดลองกับกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับประชากรที่ศึกษา จำนวน 30 คน เพื่อตรวจสอบความเป็นปรนัยของแบบสอบถามและนำแบบสอบถามมาหาค่าความเชื่อมั่นโดยใช้สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของ Cronbach โดยใช้แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลมะตุม ได้ค่าความเชื่อมั่น = .99

8. ขอความเห็นชอบจากอาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อให้ความเห็นชอบในการนำไปจัดพิมพ์สำหรับเก็บข้อมูลต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการศึกษาในครั้งนี้ ผู้ศึกษาดำเนินการตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. นำหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลจากคณะบดีบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม ถึงนายกองค์การบริหารส่วนตำบลมะตูม กำนันและผู้ใหญ่บ้านทุกหมู่บ้าน เพื่อแจ้งวัตถุประสงค์ของการศึกษาและทำการเก็บรวบรวมจากประชาชนในเขตตำบลมะตูมที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง
2. ลงพื้นที่เพื่อนำแบบสอบถามไปแจกให้กับประชาชนในเขตตำบลมะตูม ทั้ง 6 หมู่บ้าน ซึ่งสัดส่วนของการแจกแบบสอบถาม ยึดถือตามจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้เก็บข้อมูล
3. ทำการเก็บแบบสอบถามคืนจากประชาชนในตำบลมะตูม

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้ศึกษานำแบบสอบถามที่ได้นำมาตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามและนำมาวิเคราะห์ด้วยวิธีทางสถิติ โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ (SPSS) ตามลำดับดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ อาชีพ ระดับการศึกษา รายได้ ระยะเวลาอาศัยอยู่ในชุมชน และสถานภาพทางสังคม วิเคราะห์โดยคำนวณการหาค่าร้อยละ
2. วิเคราะห์ข้อมูลความสัมพันธ์ของปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ อาชีพ ระดับการศึกษา รายได้ ระยะเวลาอาศัยอยู่ในชุมชน และสถานภาพทางสังคม กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี โดยการวิเคราะห์ค่าสถิติทดสอบ t-test และ F-test
3. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี วิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
4. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ของปัจจัยด้านกลไกภาครัฐ ปัจจัยด้านเจ้าหน้าที่ ปัจจัยด้านประชาชน ปัจจัยจูงใจ กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี โดยการวิเคราะห์ค่าสถิติทดสอบ t-test และ F-test

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ใช้สถิติพื้นฐานในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. การหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับคุณลักษณะตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยโดยใช้สูตร (ลัดดาวัลย์ เพชรโรจน์และอัจฉรา ชำนิประศาสน์, 2545 : 145-146) ดังนี้

$$\text{สูตร} \quad \text{IOC} = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC เป็นค่าดัชนีความสอดคล้อง

$\sum R$ เป็นผลรวมคะแนนความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิทั้งหมด

N เป็นจำนวนผู้ทรงคุณวุฒิ

โดยมีการกำหนดเกณฑ์การศึกษาการคัดเลือกที่มีค่าความสอดคล้องของข้อคำถามตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป คำถามนั้นตรงวัตถุประสงค์ของการวิจัย

2. การตรวจหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาแบบของครอนบัค (Cronbach) ดังนี้

$$\alpha = \frac{n}{n-1} \left\{ 1 - \frac{\sum S_i^2}{S_r^2} \right\}$$

เมื่อ α แทน ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา

n แทน จำนวนข้อความของเครื่องมือวัด

$\sum S_i^2$ แทน ผลรวมค่าความแปรปรวนของคะแนนแต่ละข้อ

S_r^2 แทน ความแปรปรวนของคะแนนรวมของแต่ละคน

3. การหาค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

4. การหาค่าคะแนนเฉลี่ย (Mean)

5. การหาค่าร้อยละ (Percentage)

6. การหาค่าความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร โดยใช้สถิติ Chi-Square กำหนดระดับความมีนัยสำคัญของสถิติที่ระดับ 0.05

7. การวิเคราะห์ค่า t-test และ F-test เพื่อทดสอบสมมติฐานในกรณีมีกลุ่มตัวอย่างมากกว่าสองกลุ่มขึ้นไป